

NHẬN XÉT VỀ PHONG TRÀO CẢI TIẾN KỸ THUẬT — HỢP LÝ HÓA SẢN XUẤT NĂM 1977

NGUYỄN ĐỨC THÂN

TRONG năm 1977, đề phần đầu thực hiện thắng lợi các chỉ tiêu của kế hoạch Nhà nước và hưởng ứng phong trào đồng khởi thi đua xã hội chủ nghĩa, nhiều ngành, địa phương và cơ sở đã đẩy mạnh phong trào cải tiến kỹ thuật — hợp lý hóa sản xuất lên một bước với khẩu hiệu « *Mỗi cán bộ có một đề tài, mỗi công nhân viên chức có một sáng kiến* ».

Theo thống kê chưa đầy đủ chỉ tính trong 7 Bộ, Tổng cục và 7 địa phương đã đề xuất được 27 230 sáng kiến cải tiến kỹ thuật — hợp lý hóa sản xuất, trong đó 24 610 sáng kiến được công nhận, 20 490 sáng kiến được áp dụng vào sản xuất. Tiền làm lợi tính trong 6 tháng áp dụng đầu tiên lên đến hơn 40 triệu đồng (tiền làm lợi bình quân của một sáng kiến là 5 120 đồng). Tiền thưởng cho các tác giả là 354 500 đồng (tiền thưởng bình quân một sáng kiến là 18 đồng).

Bộ Điện và Than có 9 690 sáng kiến mang lại lợi ích kinh tế hơn 16 triệu đồng, Bộ Thủy lợi có 4900 sáng kiến làm lợi hơn 7 triệu đồng, Bộ Công nghiệp nhẹ có 3 014 sáng kiến với tiền làm lợi hơn 4 triệu đồng... Thành phố Hải Phòng có hơn 4 000 sáng kiến mang lại hiệu quả kinh tế trên 7 triệu đồng. Tỉnh Thanh Hóa có 1 340 sáng kiến đem lại hiệu quả kinh tế hơn 2 triệu rưỡi đồng. Tỉnh Thái Bình có 330 sáng kiến làm lợi cho Nhà nước gần triệu rưỡi đồng. Các Bộ Y tế, Lương thực Thực phẩm, Tổng cục Bưu điện, Tổng cục Hóa chất, Tổng cục Kỹ thuật (Bộ Quốc phòng), các tỉnh Vĩnh Phú, Hà Nam Ninh, Nghệ Tĩnh, Hà Tuyên, Đồng Nai, thành phố Hồ Chí Minh,... đều có hàng nghìn sáng kiến và làm lợi cho Nhà nước hàng triệu đồng...

Nhìn chung, trong năm qua các sáng kiến cải tiến kỹ thuật có tác dụng thúc đẩy tiến bộ kỹ thuật tuy chưa nhiều, song các giải pháp kỹ thuật của quần chúng đề xuất và áp

dụng đã tập trung vào việc giải quyết những khó khăn và mất cân đối trong sản xuất như sử dụng hợp lý và tiết kiệm nguyên liệu, vật liệu, thay thế vật tư phụ tùng phải nhập ngoại, cải tiến và chế tạo mới nhiều thiết bị, máy móc, công cụ lao động, hoàn thiện được nhiều phương pháp sản xuất và phương pháp công nghệ... đã góp phần tăng năng suất lao động, nâng cao chất lượng và hiệu quả của sản xuất và công tác, hạ giá thành sản phẩm. Các sáng kiến hợp lý hóa sản xuất — các giải pháp về tổ chức và quản lý — nhằm sử dụng hợp lý và khai thác triệt để năng lực sản xuất hiện có về vật tư, thiết bị, lao động, cũng được coi trọng và thực tế đã đem lại hiệu quả kinh tế lớn.

Một số ngành và địa phương, thông qua cơ quan quản lý khoa học kỹ thuật của mình đã tăng cường công tác tổ chức, chỉ đạo và các biện pháp quản lý đối với hoạt động cải tiến kỹ thuật hợp lý hóa sản xuất như: thành phố Hồ Chí Minh — một trong những địa phương ở miền Nam đã sớm ban hành quy định về tổ chức và quản lý hoạt động cải tiến kỹ thuật — hợp lý hóa sản xuất. Tổng cục Địa chất đã ra thông tư hướng dẫn việc thi hành Điều lệ khen thưởng sáng kiến cho phù hợp với điều kiện và đặc điểm của ngành. Bộ Giao thông — Vận tải, Bộ Công nghiệp nhẹ, Bộ Thủy lợi, Tổng cục Bưu điện... đã có những chỉ thị hướng dẫn tổ chức hoạt động sáng kiến, đào tạo bồi dưỡng nghiệp vụ về quản lý sáng kiến cho các đơn vị trực thuộc ở các tỉnh miền Nam.

Bộ Điện và Than đã tập trung chỉ đạo các đơn vị cơ sở xây dựng chương trình đề tài cải tiến kỹ thuật — hợp lý hóa sản xuất và kế hoạch áp dụng sáng kiến (trong kế hoạch tiến bộ kỹ thuật) nhằm hướng dẫn quần chúng phát huy sáng tạo và áp dụng những

kết quả sáng tạo vào việc giải quyết những nhiệm vụ kinh tế-kỹ thuật trọng tâm của đơn vị một cách có kế hoạch và bước đầu đã thu được kết quả tốt.

Một số ngành và địa phương đã phối hợp tổ chức công đoàn cùng cấp, tiến hành tổ chức các hội nghị tổng kết công tác sáng kiến, mở các cuộc triển lãm sáng kiến, các lớp bồi dưỡng nghiệp vụ quản lý sáng kiến như: Bộ Cơ khí và Luyện Kim, Bộ Vật tư, Bộ Thủy lợi, thành phố Hồ Chí Minh, thành phố Hải Phòng, tỉnh Hà Bắc, tỉnh Hà Nam Ninh... (nhiều cuộc triển lãm phải kéo dài ngày mở cửa do yêu cầu của nhiều đơn vị, nhiều ngành như của Hải Phòng, Bộ Cơ khí và Luyện kim, thành phố Hồ Chí Minh...).

Ở nhiều đơn vị cơ sở, công tác quản lý sáng kiến cũng được củng cố, từ việc tổ chức đăng ký, xét công nhận sáng kiến, tổ chức áp dụng vào sản xuất, xét khen thưởng cho tác giả đến việc thông tin phổ biến kịp thời những sáng kiến trong và ngoài đơn vị đã góp phần thúc đẩy phong trào quần chúng phát huy và áp dụng sáng kiến cải tiến kỹ thuật - hợp lý sản xuất ở mỗi đơn vị.

Ở các tỉnh miền Nam, phong trào cải tiến kỹ thuật - hợp lý hóa sản xuất trong năm 1977 còn mang tính chất tự phát, tản mạn chưa được tổ chức và chỉ đạo thống nhất. Tháng 4-1977 Ủy ban Khoa học và Kỹ thuật Nhà nước và Ban thư ký Tổng Công đoàn Việt Nam đã ra thông tư liên tịch hướng dẫn tổ chức phong trào cải tiến kỹ thuật - hợp lý hóa sản xuất, các cấp công đoàn và đoàn thanh niên bằng và thực hiện các chế độ chính sách của Nhà nước. Từ đó cùng với sự hình thành các cơ quan quản lý khoa học kỹ thuật ở một số địa phương có nhiệm vụ quản lý hoạt động cải tiến kỹ thuật - hợp lý hóa sản xuất, nhiều hình thức sinh động đã tiến hành nhằm vận động quần chúng hăng hái phát huy và áp dụng sáng kiến, góp phần thúc đẩy phong trào cải tiến kỹ thuật - hợp lý hóa sản xuất ở các tỉnh miền Nam và đã đạt được những kết quả bước đầu rất đáng khích lệ nhất là ở thành phố Hồ Chí Minh, tỉnh Đồng Nai, Quảng Nam - Đà Nẵng...

Mặt khác, đề phong trào có điều kiện phát triển rộng khắp cả trong khu vực kinh tế tập thể - nơi thu hút hàng chục triệu lao động hiện nay; trong năm qua, Ủy ban Khoa học và Kỹ thuật Nhà nước đã phối hợp với một số địa phương như Thái Bình, Hải Phòng, Hà Nội.. tiến hành nghiên cứu và khảo sát hoạt động cải tiến kỹ thuật - hợp lý hóa sản xuất trong một số hợp tác xã nông nghiệp và tiểu thủ công nghiệp để tiến tới xây dựng một quy chế cho hoạt động cải tiến kỹ thuật - hợp lý hóa sản xuất phù hợp với đặc điểm của kinh tế

là tập thể xã hội chủ nghĩa... nhằm phát động năng lực sáng tạo và áp dụng sáng tạo của những người nông dân tập thể và thợ thủ công.

Trong năm qua, các cấp Công đoàn và Đoàn thanh niên đã đóng vai trò quan trọng trong việc vận động quần chúng tham gia và đẩy mạnh phong trào cải tiến kỹ thuật - hợp lý hóa sản xuất, làm cho nó trở thành bộ phận quan trọng trong phong trào thi đua lao động xã hội chủ nghĩa trong các cơ quan, xí nghiệp.... Ngay từ đầu năm tiếp theo hội nghị những người và tập thể có sáng kiến xuất sắc tổ chức năm 1976, Hội nghị lần thứ 6 của Ban chấp hành Tổng Công đoàn Việt Nam bàn về nhiệm vụ công tác công đoàn năm 1977 đã quyết định vận động công nhân viên chức phấn đấu phát huy hoặc áp dụng một sáng kiến, mỗi cán bộ khoa học, kỹ thuật một đề tài hoặc ứng dụng kỹ thuật mới hoặc một phương pháp sản xuất tiên bộ; mặt khác còn chỉ thị cho các cấp công đoàn đăng ký chỉ tiêu sáng kiến, hướng dẫn xây dựng chương trình cải tiến kỹ thuật - hợp lý hóa sản xuất và củng cố tổ nhóm hỗ trợ sáng kiến..

Đoàn thanh niên Cộng sản Hồ Chí Minh tiếp tục tổ chức và phát động « Phong trào tuổi trẻ sáng tạo » nhằm phát huy vai trò xung kích của thanh niên trong lao động sáng tạo xây dựng chủ nghĩa xã hội mà hình thức thể hiện tập trung nhất là triển lãm « tuổi trẻ sáng tạo ». Trong năm 1977, các cấp bộ Đoàn ở địa phương và ở các ngành trung ương, với sự phối hợp giúp đỡ của tổ chức chính quyền và công đoàn đã tổ chức trên 10 cuộc triển lãm ở cấp mình để tiến tới chuẩn bị triển lãm « tuổi trẻ sáng tạo » toàn quốc lần thứ nhất vào năm 1978.

Phong trào cải tiến kỹ thuật - hợp lý hóa sản xuất là một hoạt động sáng tạo kỹ thuật mang tính quần chúng rộng rãi. Nó kết hợp hai yếu tố: cách mạng và khoa học. Vì vậy sự phối hợp chặt chẽ giữa các tổ chức chính quyền và các đoàn thể quần chúng ở các cấp là rất quan trọng, nhằm giải quyết mối quan hệ hữu cơ giữa chức năng quản lý Nhà nước và chức năng vận động quần chúng dưới sự lãnh đạo của Đảng. Đây là một nhân tố cơ bản có ý nghĩa quyết định để đưa hoạt động sáng tạo khoa học - kỹ thuật thành một phong trào quần chúng sâu rộng và mang lại những hiệu quả thiết thực, vì thông qua công tác quản lý sẽ tác động làm cho phong trào sáng tạo khoa học - kỹ thuật của quần chúng phát triển đúng hướng, có trọng tâm, biến nhiệt tình cách mạng của quần chúng thành của cải vật chất; mặt khác, phong trào phát huy sáng kiến của quần chúng càng sôi nổi, rộng khắp sẽ thúc đẩy công tác quản lý sáng kiến phải được củng cố, tăng cường

đáp ứng với yêu cầu phát triển của phong trào cách mạng của quần chúng tiến quân vào khoa học - kỹ thuật. Sự phối hợp giữa tổ chức chính quyền và các đoàn thể quần chúng trong năm qua đã có nhiều tiến bộ rõ rệt nhất là phong trào « Lao động sáng tạo » của thành phố Hải Phòng đã thể hiện được mối quan hệ đó và đã đạt được những thành công bước đầu và tác dụng lớn. Phong trào này về thực chất là phong trào phát huy sáng kiến cải tiến kỹ thuật - hợp lý hóa sản xuất; nó được phát động từ tổ sản xuất, công tác trong các cơ quan, xí nghiệp, trường học, bệnh viện, trạm, trại...

Năm qua, phong trào cải tiến kỹ thuật - hợp lý hóa sản xuất đã phát triển một bước và đã góp phần quan trọng vào việc giải quyết nhiều vấn đề do yêu cầu của thực tiễn sản xuất, công tác và đời sống đề ra. Tuy nhiên phong trào cải tiến kỹ thuật - hợp lý hóa sản xuất chỉ mới đạt được kết quả hạn chế chưa tương xứng với lực lượng và khả năng sáng tạo của quần chúng và cơ sở vật chất kỹ thuật hiện có. Bước vào năm 1978, Thủ tướng Chính phủ đã ra chỉ thị về tổ chức phong trào đồng khởi thi đua xã hội chủ nghĩa, trong đó có nội dung quan trọng là « đẩy mạnh cuộc vận động mỗi người phát huy và áp dụng một sáng kiến »; Tổng Công đoàn Việt Nam đã chỉ thị cho các cấp công đoàn « Đẩy mạnh phong trào phát huy sáng kiến cải tiến kỹ thuật - hợp lý hóa sản xuất giành 3 điểm eo, hoàn thành thắng lợi kế hoạch Nhà nước năm 1978 và kế hoạch 5 năm lần thứ 2 » mà trước mắt là tiến hành một đợt vận động tập trung về phong trào sáng kiến trong công nhân viên chức trên phạm vi cả nước. Đoàn thanh niên Cộng sản Hồ Chí Minh chủ trương tiếp tục đẩy mạnh phong trào « Tuổi trẻ sáng tạo khoa học - kỹ thuật » để tập hợp đông đảo đoàn viên và thanh niên ở mọi vị trí công tác, tham gia phong trào cải tiến kỹ thuật - hợp lý hóa sản xuất, tiến tới tổ chức triển lãm tuổi trẻ sáng tạo toàn quốc vào cuối năm 1978. Trong công tác vận

động, Ủy ban Khoa học và Kỹ thuật Nhà nước đã thông tri cho các cơ quan quản lý khoa học kỹ thuật ở các ngành và địa phương, cần có biện pháp tăng cường tổ chức và quản lý đối với hoạt động cải tiến kỹ thuật - hợp lý hóa sản xuất đồng thời có kế hoạch phối hợp với các đoàn thể quần chúng trong công tác vận động nhằm đẩy mạnh hơn nữa phong trào cải tiến kỹ thuật - hợp lý hóa sản xuất trong năm 1978.

Phong trào cải tiến kỹ thuật - hợp lý hóa sản xuất trong thời gian tới phải phát động được năng lực sáng tạo của cán bộ khoa học - kỹ thuật, cán bộ quản lý, công nhân viên chức và mọi người lao động khác vào việc đề xuất và áp dụng các giải pháp kỹ thuật nhằm sử dụng tiết kiệm nguyên liệu, vật liệu; thay thế vật tư, phụ tùng nhập ngoại; cải tiến và chế tạo mới những thiết bị, máy móc, công cụ lao động; hoàn thiện các phương pháp sản xuất và phương pháp công nghệ..., đề xuất và áp dụng các giải pháp về tổ chức và quản lý để sử dụng hợp lý và có lợi nhất vật tư, thiết bị, sức lao động và tài nguyên hiện có...

Đề phong trào cải tiến kỹ thuật hợp lý hóa sản xuất đạt hiệu quả kinh tế - kỹ thuật cao, phải hướng những nỗ lực sáng tạo của quần chúng vào việc giải quyết có trọng tâm những yêu cầu bức thiết của sản xuất vào đời sống, đồng thời đề chủ động thực hiện và áp dụng kịp thời, rộng rãi các sáng kiến vào sản xuất công tác, cần tiến hành xây dựng chương trình đề tài phát huy và áp dụng sáng kiến cải tiến kỹ thuật - hợp lý hóa sản xuất. Mặt khác cần tạo mọi điều kiện để quần chúng phát huy và áp dụng sáng tạo của mình gắn với việc thực hiện kế hoạch sản xuất, công tác của đơn vị, của ngành và địa phương, làm cho phong trào cải tiến kỹ thuật - hợp lý hóa sản xuất thực sự trở thành một nội dung quan trọng trong phong trào thi đua xã hội chủ nghĩa, góp phần tích cực vào việc thực hiện thắng lợi kế hoạch Nhà nước năm 1978 và các năm sau.